

ВИЩИЙ АНТИКОРУПЦІЙНИЙ СУД
АПЕЛЯЦІЙНА ПАЛАТА

ПОСТАНОВА
ІМЕНЕМ УКРАЇНИ

30 вересня 2025 року

м. Київ

Колегія суддів Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду у складі:

головуючого Никифорова А. С.,

суддів: Павлишина О. Ф.,

Семенникова О. Ю.,

секретар судового засідання Стойка К. М.,

за участі:

представника позивача Міністерства юстиції України – Сербін І. І.,

представників відповідача - адвокатів Кравця Р. Ю., Теслі С. М.,

розглянула у відкритому судовому засіданні у залі суду апеляційну скаргу представника відповідача Богуслаєва Вячеслава Олександровича - адвоката Кравця Ростислава Юрійовича на ухвалу Вищого антикорупційного суду (головуючий суддя Галабала М. В., судді Крикливий В. В., Ногачевський В. В.) від 04.07.2025 (рішення ухвалено у місті Києві, дата складання повного тексту - 04 липня 2025 року) про відмову у задоволенні заяви адвоката Кравця Ростислава Юрійовича про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами,

ВСТАНОВИЛА:

1. Короткий зміст

та мотиви рішення суду першої інстанції

Ухвалою Вищого антикорупційного суду від 04.07.2025 залишено без задоволення заяву представника відповідача Богуслаєва В. О. – адвоката Кравця Р. Ю. про перегляд рішення Вищого антикорупційного суду від 18 квітня 2024 року за нововиявленими обставинами у справі № 991/558/24 за позовом Міністерства юстиції України до Богуслаєва В. О., Кононенка П. І., треті особи, яка не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача: Богуслаєв О. В., Богуслаєва О. О., Богуслаєв В. О., Богуслаєв П. О., Богуслаєв С. О., Богуслаєва В. О., Кононенко А. П., Зикін О. В., ТОВ «ЗОЛОТА АЙСТРА», ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «МОТОР-ГАРАНТ», ТОВ «ІННОВА», ТОВ «ВІННИЦЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ЗАВОД», ТОВ «ВЕРТОЛЬОТИ МСБ», АТ «МОТОР-БАНК», ІПП «АЗОВ ТРЕЙД» Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду

ТОВ «ПЕРСПЕКТИВА – ВИСОКІ ТЕХНОЛОГІЇ», ПрАТ «Промзапал», ТОВ «Південно-Східний зерновий термінал» про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції».

Ухвала мотивована тим, що Рішення Європейського суду справедливості, яким представник обґрунтовує наявність нововиявлених обставин, було ухвалене 04 червня 2025 року. Натомість судові рішення, яким частково задоволено позовні вимоги Міністерства юстиції України, ухвалено 18 квітня 2024 року, та залишено без змін постановою Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 25 червня 2024 року. Враховуючи позицію, висловлену у постанові КАС ВС від 21 червня 2024 року в справі № 640/10156/22, обставини, якими представник відповідача обґрунтовує свої вимоги, не є нововиявленими. Це нові обставини, що з'явилися після розгляду справи та входили до предмета доказування у цій справі.

Покликаючись на мотиви, які містить рішення Європейського суду справедливості від 04 червня 2025 року в справі T-297/24, як на доказ, що свідчить про існування нововиявлених обставини, представник відповідача фактично прохає переоцінити докази, які вже були оцінені та встановлені судом у рішенні Вищого антикорупційного суду від 18 квітня 2024 року в справі № 991/558/24, тобто прагне досягти переоцінки доказів, оцінених судом у процесі розгляду справи, що не є підставою для перегляду рішення суду за нововиявленими обставинами з огляду на приписи ч. 4 ст. 361 КАС України.

З цих підстав суд дійшов висновку про відсутність підстав для перегляду за нововиявленими обставинами рішення Вищого антикорупційного суду від 18.04.2024.

2. Короткий зміст вимог та узагальнені доводи апеляційної скарги

Посилаючись на порушення норм процесуального права, представник відповідача Богуслаєва В. О. – адвокат Кравець Р. Ю. в апеляційній скарзі прохає ухвалу ВАКС від 04.07.2025 скасувати та ухвалити нове рішення, яким заяву Богуслаєва В. О. про перегляд судового рішення за нововиявленими обставинами у цій справі задовольнити.

В обґрунтування заявлених вимог апелянт посилається на наступне.

Судом першої інстанції залишено поза увагою, що обставини недоведеності Богуслаєвим В. О. інкримінованих йому дій викладені у рішенні Європейського суду справедливості від 04.06.2025, мали місце ще до ухвалення рішення ВАКС від 18.04.2024 та ще до запровадження відносно відповідача національних санкцій, оскільки стосувались обставин 2022 року, які були предметом розгляду у даній справі при вирішенні її по суті.

Судом проігноровано той факт, що Богуслаєв В. О. дізнався про дані обставини лише з моменту ухвалення рішення Європейського суду справедливості, в той час як сам факт ухвалення рішення цим судом більш ніж через рік після ухвалення національним судом рішення про стягнення активів в дохід держави не призводить до автоматичного набуття рішення

Європейського суду справедливості ознак «нових доказів», адже дата прийняття рішення не впливає на час обставин, які були у ньому встановлені.

У рішенні Європейського суду справедливості спростовано припущення суду першої інстанції щодо вчинення відповідачем Богуслаєвим В. О. дій, спрямованих на створення загрози незалежності, суверенітету та територіальній цілісності України, встановлено відсутність доказів вчинення Богуслаєвим В. О. будь-яких дій, які ставляться йому в провину;

Судом невірно застосовано положення ч. 4 ст. 361 КАС України, позаяк подана Відповідачем заява про перегляд рішення за нововиявленими обставинами не була спрямована на здійснення переоцінки доказів у справі, а, навпаки, скерована на перегляд судом правосудності рішення з урахуванням істотних обставин, що були встановлені рішенням Європейського суду справедливості.

3. Короткий зміст відзивів на апеляційну скаргу.

Представник позивача – Міністерства юстиції України Сербін І. І. подала відзив на апеляційну скаргу, в якому зазначила, що апеляційна скарга не підлягає задоволенню з огляду на наступне.

Рішення у справі за позовом Міністерства юстиції України до Богуслаєва В. О. та інших було ухвалено ВАКС 18.04.2024 та у подальшому залишено без змін постановою АП ВАКС від 25.06.2024.

Рішення Європейського суду справедливості ухвалене 04.06.2025, тобто більш ніж через 11 місяців після ухвалення рішення у справі № 991/558/24.

Отже, аргументи, з якими представник відповідача Богуслаєва В. О.- адвокат Кравець Р. Ю пов'язує наявність нововиявлених обставин для даної справи не можуть бути підставою для перегляду судового рішення, оскільки не належать до предмета доказування.

На момент розгляду справи відповідач Богуслаєв В. О. перебуває в списку санкцій Ради ЄС під номером 1487, що підтверджується Рішенням Ради Європейського Союзу № 2014/145/CFSP, наявними в матеріалах справи.

Рішення Європейського суду справедливості від 04.06.2025 у справі T-297/24 не стосується останнього Рішення Ради Європейського Союзу № 2025/936 від 20.05.2025, яким внесено зміни до Рішення 2014/145/CFSP щодо обмежувальних заходів стосовно дій, що підривають або загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України.

Таким чином, за твердженням представника позивача, адвокатом Кравцем Р. Ю. не надано належних та допустимих доказів нововиявлених обставин, які б мали місце та були невідомі на момент ухвалення рішення.

4. Узагальнений виклад позицій учасників апеляційного провадження.

У судовому засіданні представник відповідача Богуслаєва В. О. - адвокат Кравець Р. Ю.

підтримав апеляційну скаргу, наполягав на її задоволенні. Пояснення надав аналогічні доводам апеляційної скарги.

Представник відповідача Богуслаєва В. О. – адвокат Тесля С. М. також підтримав доводи апеляційної скарги, наполягав на її задоволенні.

Представник Міністерства юстиції України Сербін І. І. прохала апеляційну скаргу залишити без розгляду, оскільки наведені в заяві відомості не є нововиявленими обставинами та не змінюють висновки суду першої інстанції про обґрунтованість накладення санкцій на Богуслаєва В. О.

Інші учасники провадження та їх представники про час та місце розгляду апеляційної скарги повідомлені належним чином, в судове засідання не прибули, про причини неявки суд не повідомили. З підстав, передбачених ч.3 ст.368, ч.2 ст.313 КАС України, апеляційну скаргу розглянуто за відсутності таких учасників.

5. Мотиви суду.

Суд апеляційної інстанції переглядає справу за наявними у ній і додатково поданими доказами та перевіряє законність і обґрунтованість рішення суду першої інстанції в межах доводів та вимог апеляційної скарги. Суд апеляційної інстанції не обмежений доводами та вимогами апеляційної скарги, якщо під час розгляду справи буде встановлено порушення норм процесуального права, які є обов'язковою підставою для скасування рішення, або неправильне застосування норм матеріального права (ч.ч. 1, 2 ст.308 КАС України).

Порядок перегляду судових рішень за нововиявленими або виключними обставинами регламентований Главою 3 Розділу III КАС України.

Так, за нововиявленими або виключними обставинами може бути переглянуто судові рішення, яким закінчено розгляд справи і яке набрало законної сили (ч.1 ст.361 КАС України).

Відповідно до п.1 ч.2 ст.361 КАС України, однією з підстав для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами є істотні для справи обставини, що не були встановлені судом та не були і не могли бути відомі особі, яка звертається із заявою, на час розгляду справи.

Не є підставою для перегляду рішення суду за нововиявленими обставинами переоцінка доказів, оцінених судом у процесі розгляду справи, докази, які не оцінювалися судом, стосовно обставин, що були встановлені судом (п.п. 1, 2 ч. 4 ст. 361 КАС України).

Нововиявлена обставина - це юридичний факт, передбачений нормами права, який тягне виникнення, зміну або припинення правовідносин; юридичний факт, що має істотне значення для правильного вирішення конкретної справи. Якби нововиявлена обставина була відома суду під час

ухвалення судового акта, то вона обов'язково вплинула би на остаточні висновки суду; юридичний факт, наявний на момент звернення заявника до суду з позовом і під час розгляду справи судом; юридичний факт, який не міг бути відомим ані особі, яка заявила про це в подальшому, ані суду, що розглядав справу.

Обставини, що обґрунтовують вимоги або заперечення сторін чи мають інше істотне значення для правильного вирішення справи, існували на час ухвалення судового рішення, але залишаються невідомими особам, які беруть участь у справі, та стали відомими тільки після ухвалення судового рішення, є нововиявленими обставинами.

Обставини, які виникли чи змінилися тільки після ухвалення судового рішення і не пов'язані із вимогою у цій справі, а тому не могли бути враховані судом при ухваленні судового рішення, є новими, а не нововиявленими обставинами.

Як вбачається із матеріалів провадження, рішенням Вищого антикорупційного суду від 18 квітня 2024 року частково задоволено адміністративний позов Міністерства юстиції України до Богуслаєва В. О., Кононенка П. І., треті особи, які не заявляють самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача: Богуслаєв О. В., Богуслаєва О. О., Богуслаєв В. О., Богуслаєв П. О., Богуслаєв С. О., Богуслаєва В. О., Кононенко А. П., Зикін О. В., ТОВ «ЗОЛОТА АЙСТРА», ТДВ «СТРАХОВА КОМПАНІЯ «МОТОР-ГАРАНТ», ТОВ «ІННОВА», ТОВ «ВІННИЦЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ЗАВОД», ТОВ «ВЕРТОЛЬОТИ МСБ», АТ «МОТОР-БАНК», ПП «АЗОВ ТРЕЙД-ХХІ», ТОВ ФІРМА «ЖЕКОН», ТОВ «ПЕРСПЕКТИВА – ВИСОКІ ТЕХНОЛОГІЇ», ПрАТ «Промзапал», ТОВ «Південно-Східний зерновий термінал», про застосування санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини першої статті 4 Закону України «Про санкції» та стягнення в дохід держави активів, що належать відповідачам, а також активів, щодо яких відповідачі можуть прямо чи опосередковано (через інших фізичних або юридичних осіб) вчиняти дії, тотожні за змістом здійсненню права розпорядження ними.

Постановою Апеляційної палати Вищого антикорупційного суду від 25 червня 2024 року зазначене рішення Вищого антикорупційного суду залишено без змін.

Звертаючись до суду першої інстанції із заявою про перегляд рішення ВАКС від 18.04.2024 за нововиявленими обставинами, а також в обґрунтування апеляційної скарги, адвокат Кравець Р. Ю. посилається на відомості, що були встановлені у рішенні Європейського суду справедливості від 04 червня 2025 року у справі Т-297/24. Зокрема те, що цим рішенням викладені обставини недоведеності вчинення як мінімум з жовтня-листопада 2022 року Богуслаєвим В. О. інкримінованих йому дій, спрямованих на створення загрози незалежності, суверенітету та територіальній цілісності України, та безпідставність застосування Радою Європи санкцій відносно Богуслаєва В. О.

Втім, на переконання колегії суддів, наведені апелянтом посилання не корелюються із приписами чинного законодавства.

Так, частиною 1 ст. 5⁻¹ Закону України «Про санкції» визначено, що санкція, передбачена пунктом 1-1 частини першої статті 4 цього Закону, має винятковий характер та може бути застосована лише щодо фізичних та юридичних осіб, які своїми діями створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України (в тому числі шляхом збройної агресії чи терористичної діяльності) або значною мірою сприяли (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особами, у тому числі до резидентів у розумінні Закону України «Про основні засади примусового вилучення в Україні об'єктів права власності Російської Федерації та її резидентів». Ця санкція може бути застосована у період дії правового режиму воєнного стану чи після його припинення або скасування (якщо позовну заяву про застосування цієї санкції подано в період дії правового режиму воєнного стану) та за умови, що на відповідну фізичну чи юридичну особу в порядку, визначеному цим Законом, вже накладено санкцію у виді блокування активів.

Іншими словами, за змісту наведеної норми Закону вбачається, що правовими підставами для застосування до фізичної особи санкції є існування сукупно двох обставин: 1) на відповідну фізичну чи юридичну особу має бути накладено санкцію у виді блокування активів, 2) вчинення такою фізичною особою дій, якими б було створено суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України або значною мірою особа сприяла (в тому числі шляхом фінансування) вчиненню таких дій іншими особам.

Колегією суддів встановлено, що рішенням Ради національної безпеки і оборони України від 01.04.2023 «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)», яке введено в дію Указом Президента України від 01.04.2023 № 191/2023», до Богуслаєва В. О., 28.10.1938 року народження, накладено санкцію у виді блокування активів (п. 194 Додатку № 1) (т. 2 а.п. 5-11).

Рішенням Вищого антикорупційного суду від 18.04.2024 було встановлено, що відповідачі (Богуслаєв В. О. та Кононенко П. І.) реалізовували схеми, спрямовані на пошук та формування нових логістичних ланцюгів поставки до РФ авіаційних двигунів виробництва АТ «Мотор січ» з огляду на запроваджені проти росії з 2014 року, в тому числі Україною, санкційні обмеження, та такі дії відповідачів були спрямовані на постачання авіаційних двигунів до російської федерації, що призвело до накопичення російською федерацією нової та модернізації старої авіаційної техніки, яка активно використовується у ході агресії проти України, та створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України.

4

взаємопов'язаних критеріїв у вигляді блокування активів Богуслаєва В. О. на підставі рішення РНБО та вчинення ним дій, які створили суттєву загрозу національній безпеці, суверенітету чи територіальній цілісності України, що обумовило застосування до відповідача санкції, передбаченої пунктом 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».

Водночас, Європейський суд справедливості у рішенні від 04 червня 2025 року у справі Т-297/24 не спростував наведені вище факти, встановлені національним судом, не встановив нечинність рішення Ради національної безпеки і оборони України від 01.04.2023 «Про застосування та внесення змін до персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій)» та/чи Указу Президента України від 01.04.2023 № 191/2023 про накладення на Богуслаєва В. О. санкції у виді блокування активів. Цим рішенням не було визнано необґрунтованим накладення санкцій на Богуслаєва В. О.

За змістом рішення від 04.06.2025 Європейським судом справедливості визнано недоведеним те, що Богуслаєв В. О. був відповідальним за підтримку та здійснення дій політики, які підривають та загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України у значенні критерію включення його до списку, встановленого у статті 2(1)(е) Рішення 2014/145 зі змінами та у статті 3(1)(а) регламенту № 269/2014 зі змінами. Тобто Європейський суд справедливості надав оцінку діям Богуслаєва В. О. за критеріями, які не є відповідними критеріям встановленим національним законодавством України та є достатніми для застосування до відповідача Богуслаєва В. О. санкції за пунктом 1-1 ч. 1 ст. 4 Закону України «Про санкції».

Віднесення особи до переліку осіб, визначених Рішенням Ради Європейського Союзу, на яких поширюються обмежувальні заходи стосовно дій, що підривають або загрожують територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України, або ж виключення особи із такого переліку, не є вирішальним для національного суду України при вирішенні питання про застосування до такої фізичної особи санкції, передбаченої пунктом 1-1 частини 1 статті 4 Закону України «Про санкції», за наявності підстав, передбачених статтею 5-1 цього ж Закону, що є предметом доказування в установленому порядку.

Отже, наведені адвокатом Кравцем Р. Ю. обставини щодо постановлення 04.06.2025 Європейським судом справедливості рішення не можуть вважатися нововиявленими, позаяк вони не впливають на висновки Вищого антикорупційного суду, встановлені у рішенні від 18.04.2024 щодо обґрунтованості накладення санкцій на Богуслаєва В. О., та не можуть бути підставою для нового перегляду судового рішення, яке набрало законної сили. Відтак висновки суду першої інстанції в оскаржуваній ухвалі від 04.07.2025 є цілком обґрунтовані.

Твердження апелянта, що судом невірно застосовано положення ч. 4 ст. 361 КАС України, оскільки Богуслаєв В. О. в заяві про перегляд рішення за новою

Апеляційна палата Вищого антикорупційного суду

здійснити переоцінку доказів у справі, а навпаки, просив суд переглянути правосудність рішення з урахуванням істотних обставин, які були встановлені рішенням Європейського суду справедливості від 04.06.2025, відхиляються колегією суддів з огляду на наступне.

В адміністративному судочинстві перегляд судових рішень у зв'язку з нововиявленими обставинами є особливим видом провадження. На відміну від перегляду судового рішення в порядку апеляційного та касаційного оскарження, підставою такого перегляду не є недоліки розгляду справи судом (незаконність та (або) необґрунтованість судового рішення чи ухвали, неправильне застосування судом норм матеріального права, порушення норм процесуального права), а те, що на час ухвалення рішення суд не мав можливості врахувати істотну обставину, яка могла суттєво вплинути на вирішення справи, оскільки учасники судового розгляду не знали про неї та, відповідно, не могли надати суду дані про неї. Тобто перегляд справи у зв'язку з нововиявленими обставинами має на меті не усунення судових помилок, а лише перегляд уже розглянутої справи з урахуванням обставини, про існування якої стало відомо після ухвалення судового рішення, але яка існувала на час ухвалення такого рішення.

Таким чином, нововиявленою може бути визнана лише та обставина, яка існувала в об'єктивній дійсності на момент ухвалення рішення. Обставина, яка виникла пізніше, ніж ухвалення судового рішення, не є підставою для його перегляду за нововиявленими обставинами, оскільки не відповідає визначенню «нововиявлених», а сам по собі перегляд за нововиявленими обставинами є процесуальним засобом перевірки судових рішень не на предмет його незаконності в порядку апеляційного або касаційного провадження, а спрямований на встановлення фактів, які за юридичною суттю є фактичними даними, що спростовують факти, які було покладено в основу судового рішення, породжують процесуальні наслідки, впливають на законність і обґрунтованість ухваленого без їх врахування судового рішення.

З огляду на наведене, вимога апеляційної скарги адвоката Кравця Р. Ю. переглянути рішення Вищого антикорупційного суду від 18.04.2024 на предмет його правосудності у межах процедури перегляду за нововиявленими обставинами суперечитиме правовій природі такого механізму та системі інстанційності в адміністративному судочинстві.

У зв'язку з цим суд апеляційної інстанції дійшов висновку, що обставини, на які посилається заявник, не є нововиявленими в розумінні положень статті 361 КАС України, а є новими обставинами, які не могли вплинути на результат вирішення даної справи, що виключає можливість перегляду за нововиявленими обставинами судового рішення з наведених підстав.

6. Висновки суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 316 КАС України, суд апеляційної інстанції залишає апеляційну скаргу без задоволення, а рішення або ухвалу суду - без зміни.

інстанції правильно встановив обставини справи та ухвалив судові рішення з додержанням норм матеріального і процесуального права.

За наслідком апеляційного перегляду ухвали Вищого антикорупційного суду від 04.07.2025 колегія суддів дійшла висновку, що заява про перегляд рішення Вищого антикорупційного суду від 18.04.2024 за нововиявленими обставинами, подана представником відповідача Богуслаєва В. О. – адвокатом Кравцем Р. Ю., не містила нововиявлених обставин, визначених ч. 2 ст. 361 КАС України, для перегляду судового рішення за нововиявленими обставинами, а суд першої інстанції дійшов правильного висновку про відсутність підстав для її задоволення. Водночас, доводи апеляційної скарги не знайшли свого підтвердження та спростовуються матеріалами справи, не даючи при цьому підстав вважати, що при прийнятті оскаржуваного судового рішення судом першої інстанції було порушено норми процесуального права при вирішенні заяви про перегляд рішення від 18.04.2024 за нововиявленими обставинами.

Керуючись ст. ст. 312, 316, 321, 325 КАС України, колегія суддів

УХВАЛИЛА:

Апеляційну скаргу представника відповідача Богуслаєва Вячеслава Олександровича - адвоката Кравця Ростислава Юрійовича – залишити без задоволення, а ухвалу Вищого антикорупційного суду від 04.07.2025 – без змін.

Постанова набирає законної сили з дати її ухвалення та може бути оскаржена у касаційному порядку шляхом подачі касаційної скарги безпосередньо до Верховного Суду протягом тридцяти днів з дня складення повного судового рішення.

Повний текст постанови складено 06 жовтня 2025 року.

Головуючий

А. С. Никифоров

Судді

О. Ф. Павличин

О. Ю. Семенников

секретар суду
судового

